

SINH HOẠT CHUYÊN MÔN BỘ MÔN LUẬT
THÁNG 10/2022
CHUYÊN ĐỀ LUẬT HIẾN PHÁP

ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM QUANG VINH MUÔN NĂM !

Tìm hiểu Đề án
“Chiến lược xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”

Người trình bày: Nguyễn Nam Hà

NỘI DUNG TRÌNH BÀY

1. Các hoạt động xây dựng Đề án
2. Nội dung cơ bản của Đề án
3. Ý kiến chuyên gia
4. Thảo luận

1. Các hoạt động xây dựng Đề án

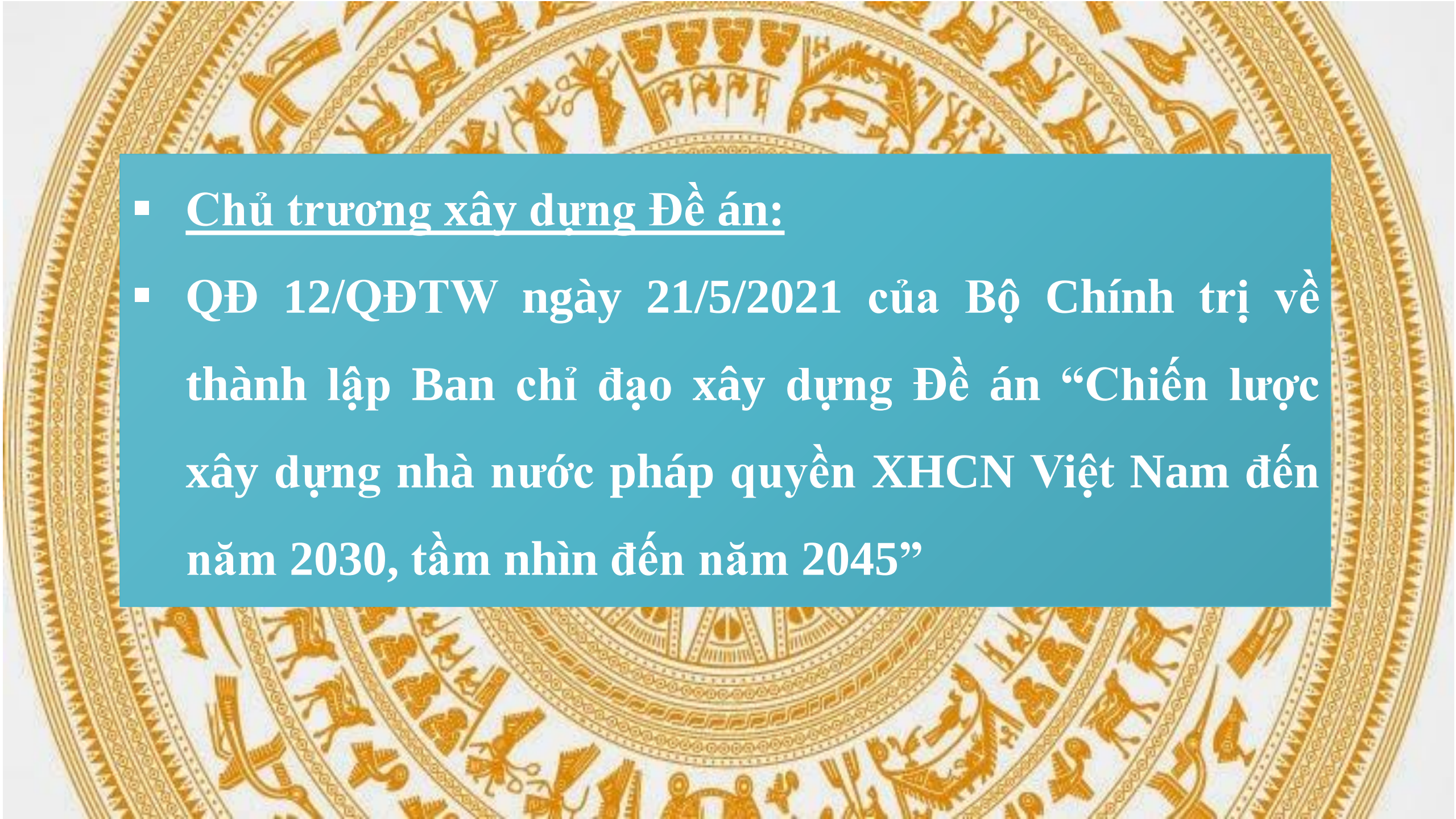
- Vấn đề:
- “Xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân” lần đầu tiên được đưa vào Nghị quyết của Đảng năm 1994” (Văn kiện Hội nghị toàn quốc giữa nhiệm kỳ Khóa VII của Đảng (20-25/01/1994))

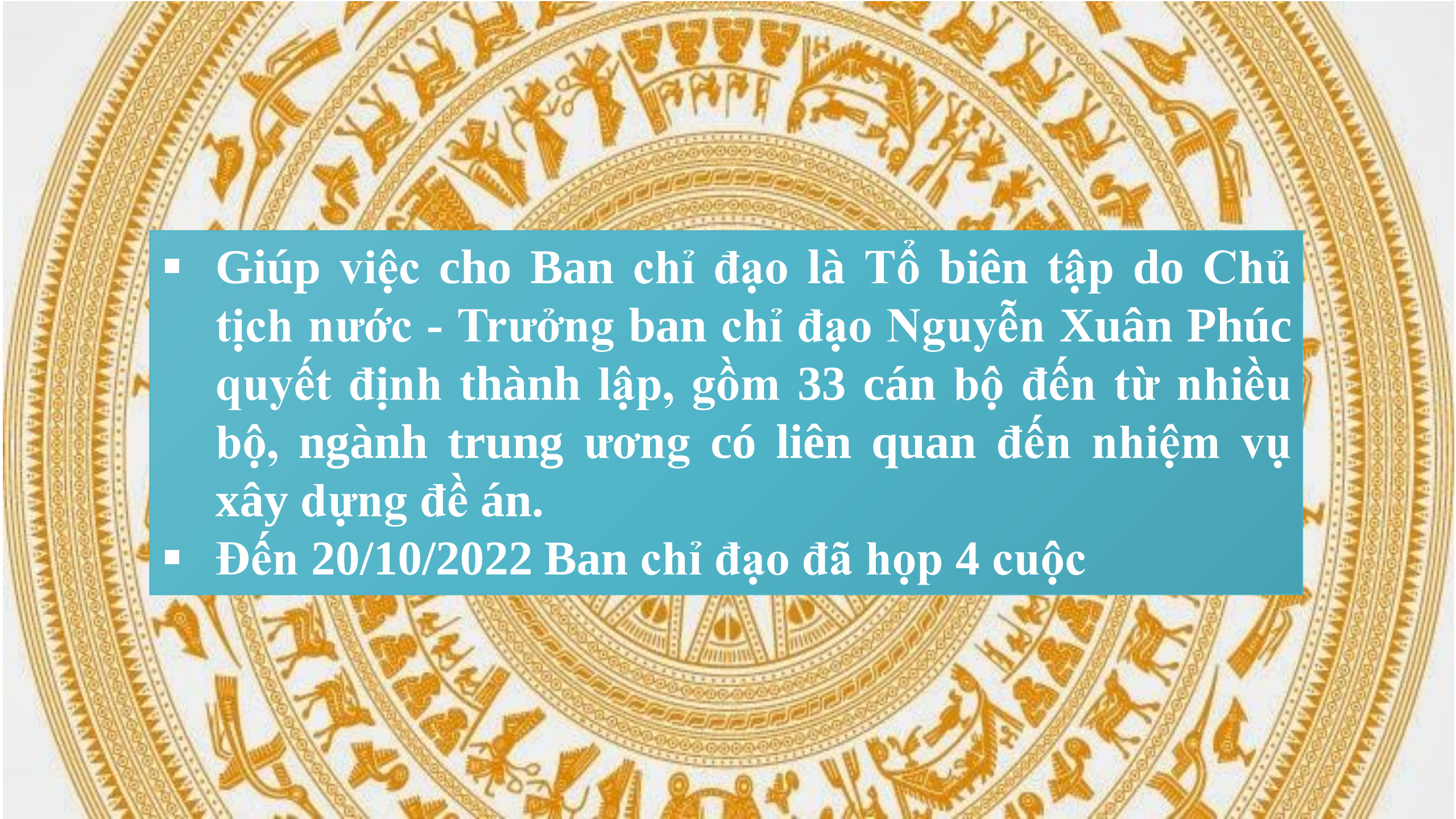
Điều 2. HP 2013

“1. Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân”

Nội dung HP2013 thể hiện bản chất và đặc điểm nhà nước pháp quyền XHCN VN

-
- Chủ trương xây dựng Đề án:
 - QĐ 12/QĐTW ngày 21/5/2021 của Bộ Chính trị về thành lập Ban chỉ đạo xây dựng Đề án “Chiến lược xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”

- **Ban chỉ đạo** gồm 21 người, trong đó 8 ủy viên Bộ Chính trị, Ban bí thư; 10 ủy viên Trung ương Đảng.
- Trưởng Ban chỉ đạo là Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc
- Ba Phó trưởng Ban gồm: Thủ tướng Phạm Minh Chính, Chủ tịch Quốc hội Vương Đình Huệ, Trưởng ban Nội chính Trung ương Phan Đình Trạc.
- Các ủy viên Ban chỉ đạo, gồm lãnh đạo Bộ Công an, TAND Tối cao, VKSND Tối cao, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Quốc hội, hai ủy ban Tư pháp - Pháp luật của Quốc hội, Bộ Nội vụ, MTTQ Việt Nam, Ban Nội chính Trung ương, Văn phòng Chủ tịch nước, Văn phòng Chính phủ, Văn phòng Trung ương, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, Hội đồng Lý luận Trung ương.

-
- Giúp việc cho Ban chỉ đạo là Tổ biên tập do Chủ tịch nước - Trưởng ban chỉ đạo Nguyễn Xuân Phúc quyết định thành lập, gồm 33 cán bộ đến từ nhiều bộ, ngành trung ương có liên quan đến nhiệm vụ xây dựng đề án.
 - Đến 20/10/2022 Ban chỉ đạo đã họp 4 cuộc

**BAN CHỈ ĐẠO
XÂY DỰNG ĐỀ ÁN “CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG
VÀ HOÀN THIỆN NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA
VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2030, ĐỊNH HƯỚNG ĐẾN NĂM 2045”**

PHIÊN HỌP THỨ NHẤT

Hà Nội, ngày 7 tháng 7 năm 2021

NOICHINH.VN

Phiên họp thứ 1 ngày 3/7/2021

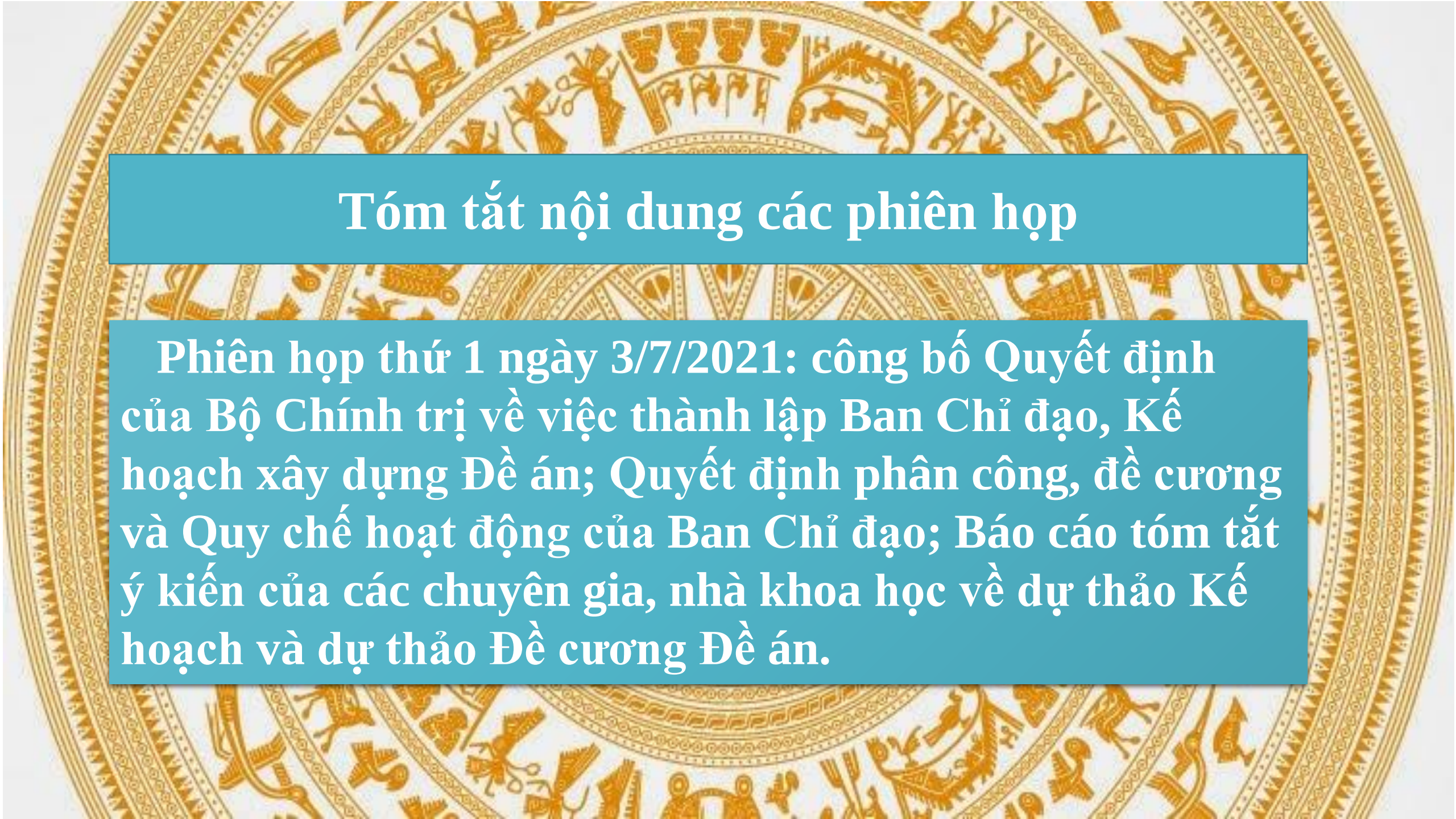
Phiên họp thứ 2 ngày 18/4/2022

Phiên họp thứ 3 ngày 31/5/2022

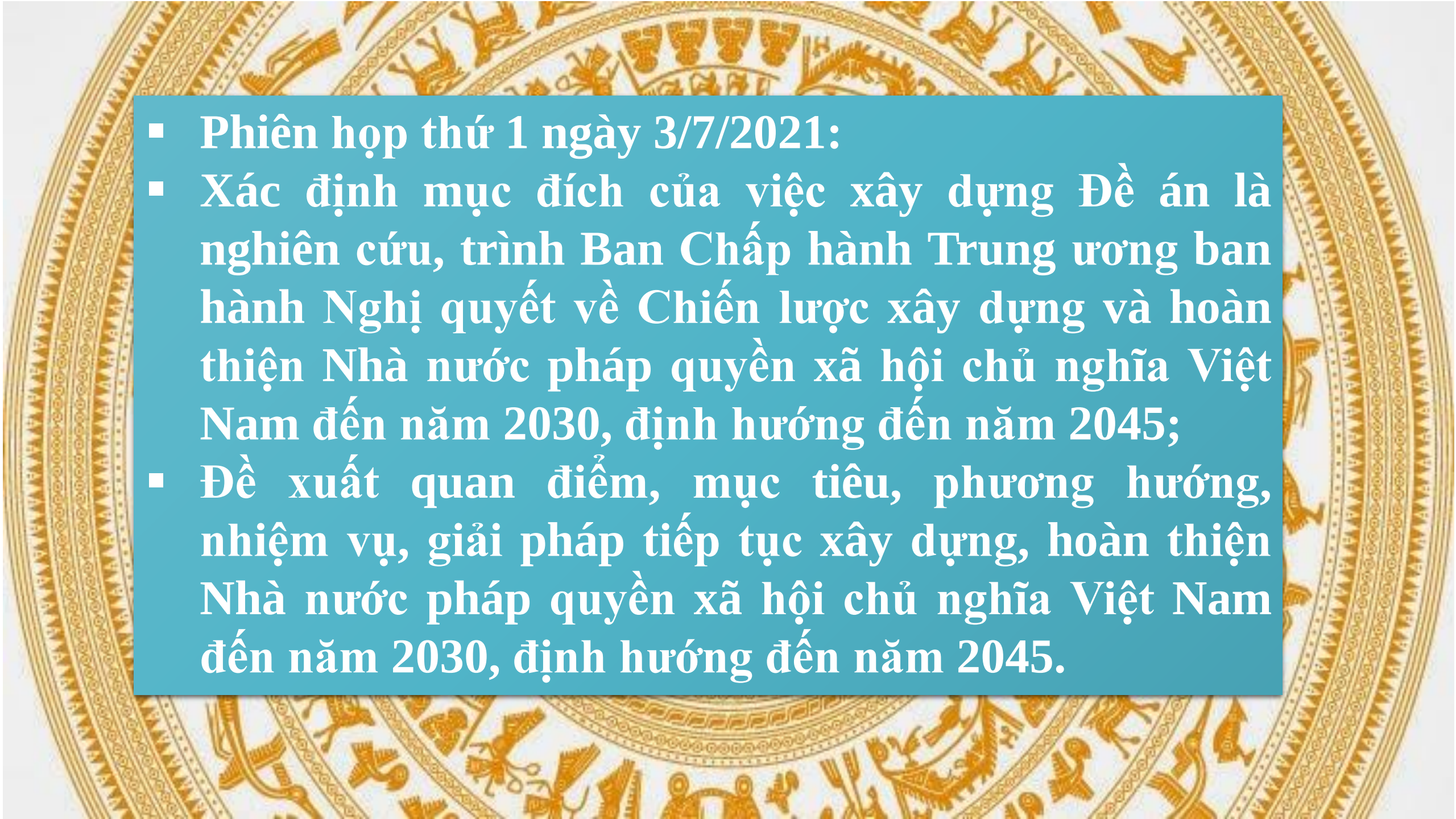

Phiên họp thứ 4 ngày 25/7/2022

Tóm tắt nội dung các phiên họp

Phiên họp thứ 1 ngày 3/7/2021: công bố Quyết định của Bộ Chính trị về việc thành lập Ban Chỉ đạo, Kế hoạch xây dựng Đề án; Quyết định phân công, đề cương và Quy chế hoạt động của Ban Chỉ đạo; Báo cáo tóm tắt ý kiến của các chuyên gia, nhà khoa học về dự thảo Kế hoạch và dự thảo Đề cương Đề án.

-
- Phiên họp thứ 1 ngày 3/7/2021:
 - Xác định mục đích của việc xây dựng Đề án là nghiên cứu, trình Ban Chấp hành Trung ương ban hành Nghị quyết về Chiến lược xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam đến năm 2030, định hướng đến năm 2045;
 - Đề xuất quan điểm, mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp tiếp tục xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam đến năm 2030, định hướng đến năm 2045.

Nội dung nghiên cứu của Đề án bao gồm 12 vấn đề:

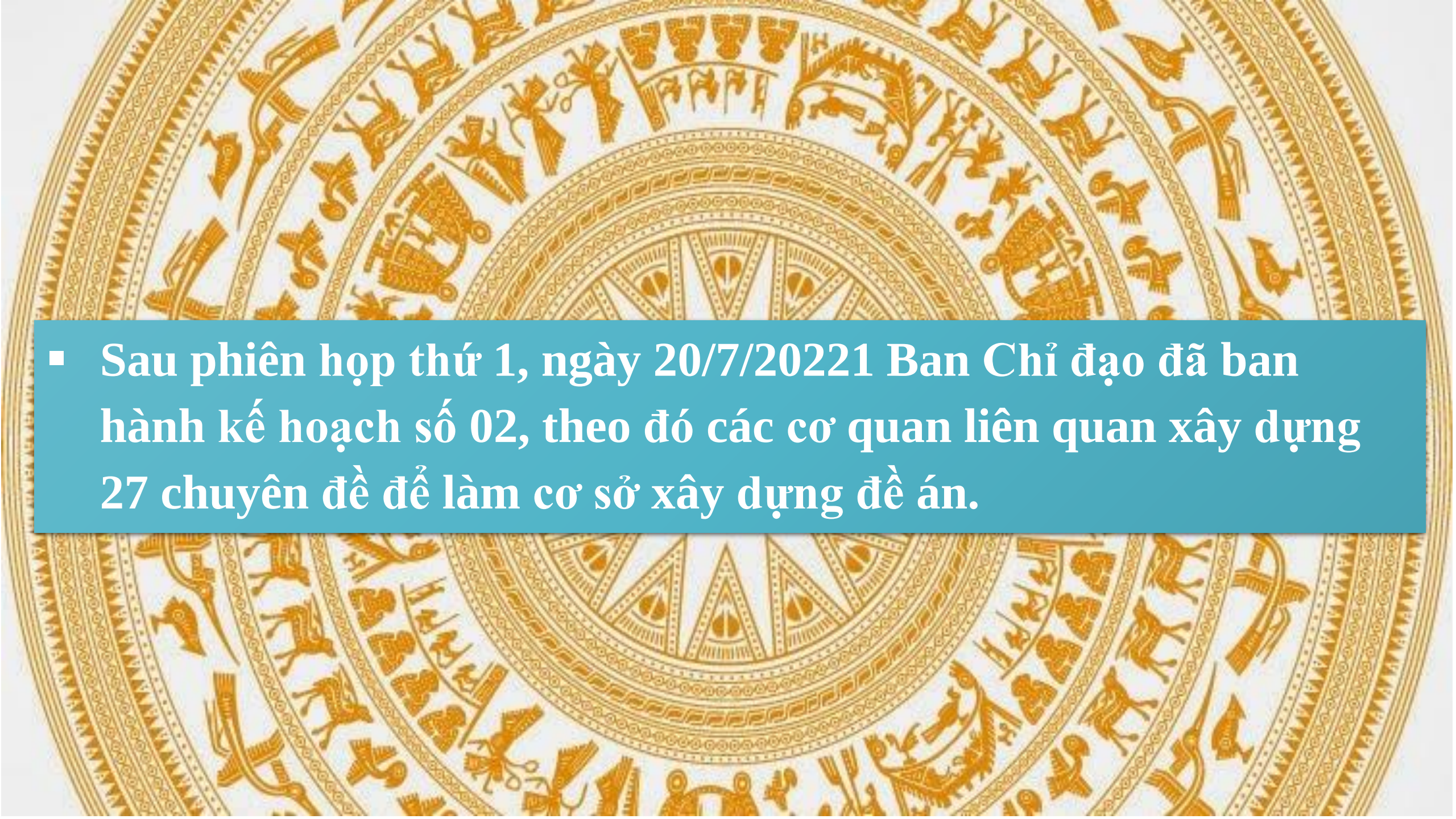
- (1) Những vấn đề lý luận cơ bản về Nhà nước pháp quyền và Nhà nước pháp quyền XHCN VN;**
- (2) Sự lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước pháp quyền XHCN VN;**
- (3) Tổ chức, hoạt động của Quốc hội và Kiểm toán nhà nước đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN;**
- (4) Chế định Chủ tịch nước trong Nhà nước pháp quyền XHCN VN;**
- (5) Tổ chức, hoạt động của Chính phủ và chính quyền địa phương đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN (trong đó bao gồm cải cách hành chính và xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức);**

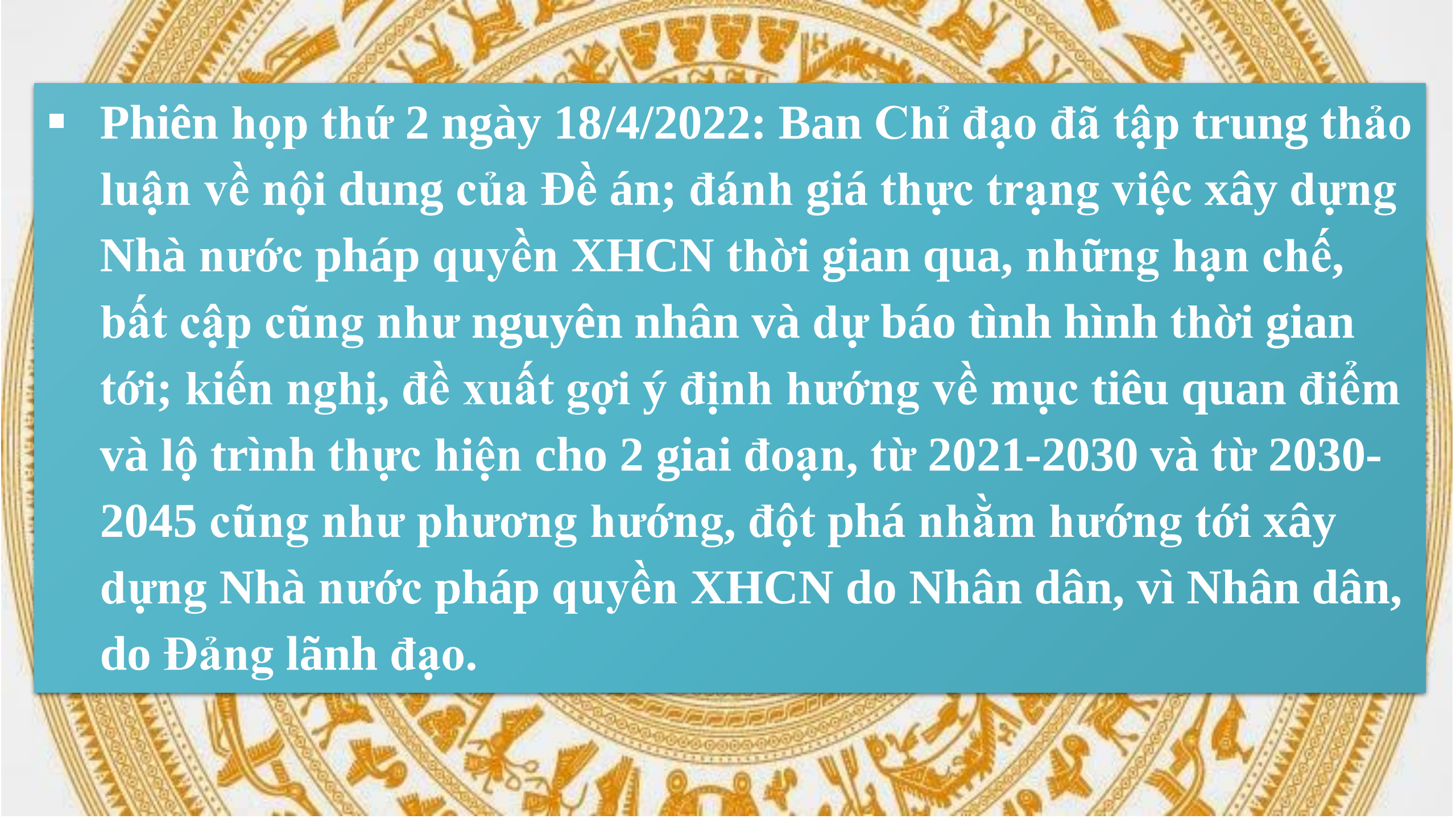
Nội dung nghiên cứu của Đề án bao gồm 12 vấn đề:

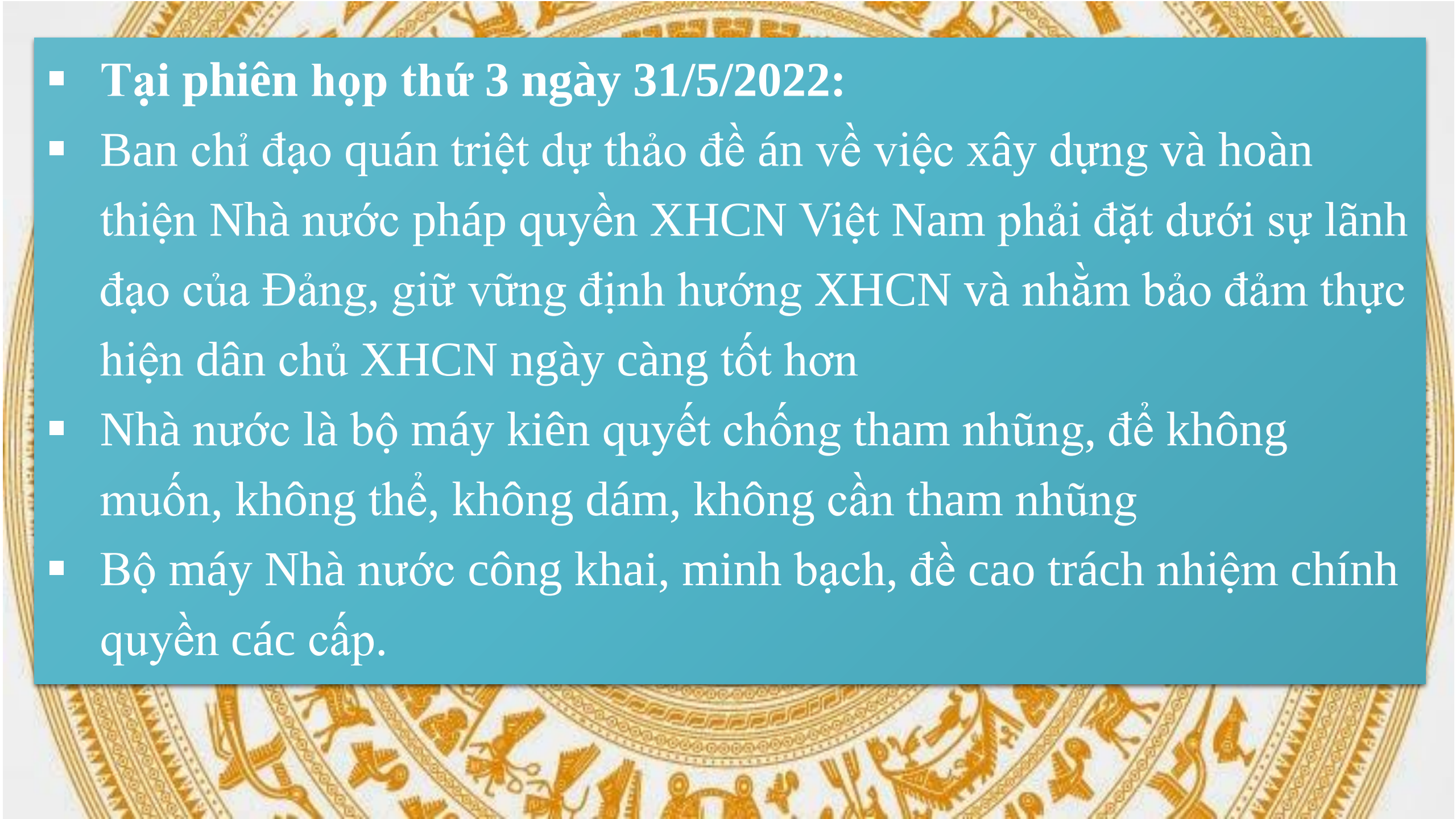
- (6) Tổ chức, hoạt động của các cơ quan tư pháp, hỗ trợ tư pháp; cơ chế phân công, phối hợp, kiểm soát giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện quyền tư pháp và giữa các cơ quan, tổ chức trong hoạt động tư pháp đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN (trong đó bao gồm cải cách tư pháp);
- (7) Cơ chế bảo vệ Hiến pháp trong Nhà nước pháp quyền XHCN VN;
- (8) Xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật và tổ chức thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN;

Nội dung nghiên cứu của Đề án bao gồm 12 vấn đề:

- (9) Đổi mới tổ chức, nâng cao hiệu lực hiệu quả hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên, các tổ chức xã hội - nghề nghiệp, các tổ chức xã hội và nhân dân đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN (trong đó bao gồm đảm bảo thực hiện và phát huy quyền làm chủ của nhân dân);
- (10) Nghiên cứu về Nhà nước pháp quyền một số quốc gia và khảo sát thực tế tại một số bộ, ngành ở Trung ương và tỉnh, thành phố của Việt Nam;
- (11) Đánh giá tác động của việc ban hành và thực hiện Đề án;
- (12) Những nội dung cơ bản của Nghị quyết “Chiến lược xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN VN”

-
- Sau phiên họp thứ 1, ngày 20/7/2022 Ban Chỉ đạo đã ban hành kế hoạch số 02, theo đó các cơ quan liên quan xây dựng 27 chuyên đề để làm cơ sở xây dựng đề án.

-
- Phiên họp thứ 2 ngày 18/4/2022: Ban Chỉ đạo đã tập trung thảo luận về nội dung của Đề án; đánh giá thực trạng việc xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN thời gian qua, những hạn chế, bất cập cũng như nguyên nhân và dự báo tình hình thời gian tới; kiến nghị, đề xuất gợi ý định hướng về mục tiêu quan điểm và lộ trình thực hiện cho 2 giai đoạn, từ 2021-2030 và từ 2030-2045 cũng như phương hướng, đột phá nhằm hướng tới xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN do Nhân dân, vì Nhân dân, do Đảng lãnh đạo.

-
- **Tại phiên họp thứ 3 ngày 31/5/2022:**
 - Ban chỉ đạo quán triệt dự thảo đề án về việc xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, giữ vững định hướng XHCN và nhằm bảo đảm thực hiện dân chủ XHCN ngày càng tốt hơn
 - Nhà nước là bộ máy kiên quyết chống tham nhũng, để không muốn, không thể, không dám, không cần tham nhũng
 - Bộ máy Nhà nước công khai, minh bạch, đề cao trách nhiệm chính quyền các cấp.

- **Tại phiên họp thứ 3 ngày 31/5/2022:**
- **2021 - 2030** bám sát Cương lĩnh và Hiến pháp năm 2013 để hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật và tổ chức thực hiện cho tốt tinh thần của Cương lĩnh và quy định của Hiến pháp.
- **2030 - 2045** đưa ra các định hướng liên quan đến đề xuất sửa đổi, bổ sung Cương lĩnh và Hiến pháp để đáp ứng đầy đủ các giá trị, đặc trưng của Nhà nước XHCN Việt Nam.
- **Nhìn chung:** xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, giữ gìn định hướng XHCN và nhằm bảo đảm thực hiện dân chủ XHCN ngày càng tốt hơn.

- **Tại phiên họp thứ 4 ngày 25/7/2022:** Ban Chỉ đạo thống nhất cao với mục tiêu, quan điểm, các nhiệm vụ, giải pháp được đặt ra trong dự thảo Đề án
- Dự thảo Đề án đã bám sát Cương lĩnh, các văn kiện của Đảng, Hiến pháp 2013 và Nghị quyết Đại hội XIII của.
- Ban chỉ đạo đề nghị tiếp tục hoàn thiện hơn nữa các thiết chế và thể chế nâng cao quyền làm chủ của Nhân dân; hoàn thiện thể chế trong lĩnh vực tư pháp; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền gắn với nâng cao trách nhiệm giải trình, xác định rõ trách nhiệm người đứng đầu; xây dựng mô hình quản trị chính quyền địa phương bảo đảm sát thực tiễn và yêu cầu phát triển

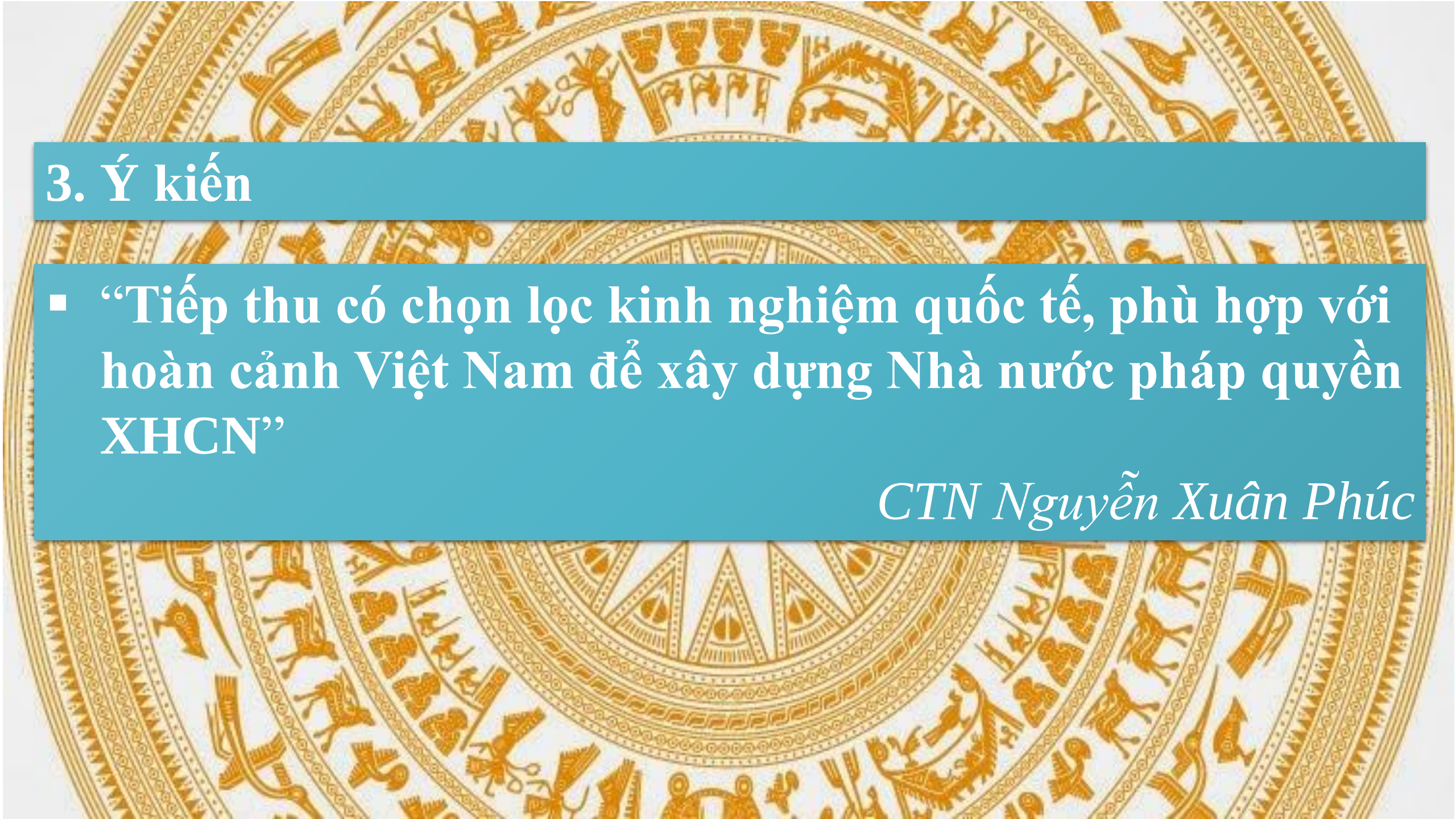

2. Nội dung dự thảo Đề án

3. Ý kiến

- “Đây là vấn đề rất cơ bản, rộng lớn, phức tạp, nhạy cảm, hệ trọng, liên quan đến sự tồn vong của chế độ, sự phát triển nhanh và bền vững của đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn”

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng

3. Ý kiến

- “Tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm quốc tế, phù hợp với hoàn cảnh Việt Nam để xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN”

CTN Nguyễn Xuân Phúc

3. Ý kiến

“Đề án phải thể hiện rõ nét định hướng xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, mang đặc trưng của Việt Nam, có sự khác biệt về trình độ phát triển ở mỗi giai đoạn nhưng về bản chất là không thay đổi.”

“Nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế là cần thiết nhưng không thể áp dụng một cách máy móc được, mà điều quan trọng cuối cùng là người Việt Nam phải tự chủ quyết định các vấn đề của mình để đáp ứng tối đa lợi ích quốc gia, dân tộc.”

Chủ tịch Quốc hội Vương Đình Huệ

3. Ý kiến

GS.TS. Phan Trung Lý - Ủy viên Hội đồng lý luận Trung ương,
Nguyên Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật của Quốc hội Khóa XIII

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

“Xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam
Cần hoàn thiện pháp luật về phân công, phối hợp, kiểm soát
quyền lực”

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền lập pháp:

- *Thứ nhất*, phân định rõ ràng hơn ranh giới quyền lập pháp của Quốc hội
- Cần làm rõ nội dung quy định tại khoản 2 Điều 14 Hiến pháp 2013: *“Quyền con người, quyền công dân chỉ có thể bị hạn chế theo quy định của luật trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng”*.
- Góp phần đề cao trách nhiệm của Quốc hội trong việc ban hành luật, hạn chế tình trạng ủy quyền lập pháp có quy định việc hạn chế đối với quyền con người, quyền công dân.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

*** Đối với thực hiện quyền lập pháp:**

Thứ hai, hoàn thiện cơ chế ủy quyền lập pháp.

- Tiếp tục quy định rõ, minh bạch các trường hợp Quốc hội được ủy quyền lập pháp.
- Ghi rõ trong luật phạm vi và nội dung ủy quyền của từng điều, từng khoản, từng điểm được ủy quyền. Khắc phục tình trạng hiện nay trong mỗi khoản, mỗi điểm hay mỗi điều chỉ quy định chung chung: “Chính phủ quy định chi tiết thi hành” hay “Chính phủ hướng dẫn thi hành”

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

*** Đối với thực hiện quyền lập pháp:**

Thứ ba, siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong hoạt động xây dựng, soạn thảo văn bản quy phạm pháp luật, kiên quyết không xem xét, thảo luận những dự án Luật không bảo đảm các yêu cầu về hồ sơ trình mà Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật đã quy định

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền lập pháp:

- *Thứ tư*, xác lập cơ chế phối hợp thường xuyên giữa Chính phủ và Quốc hội, UBTVQH trong công tác xây dựng luật; giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ trưởng với các cơ quan của Quốc hội trong việc xây dựng, ban hành các văn bản quy định chi tiết thi hành luật.
- Thường xuyên, định kỳ tổ chức các cuộc họp chung giữa Chính phủ - UBTVQH; giữa lãnh đạo Chính phủ với lãnh đạo Quốc hội để trao đổi, phối hợp chỉ đạo cho ý kiến về những vấn đề lớn, phức tạp, nhạy cảm, kịp thời tháo gỡ những vướng mắc, thúc đẩy tiến độ, định hướng chỉnh lý các dự án luật

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền lập pháp:

- *Thứ năm*, tiếp tục nghiên cứu để sớm thiết lập cơ chế bảo vệ Hiến pháp thực sự hiệu lực, hiệu quả, bảo đảm việc thực hiện quyền lập pháp luôn tuân thủ đầy đủ các yêu cầu đặt ra trong quy định của Hiến pháp.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

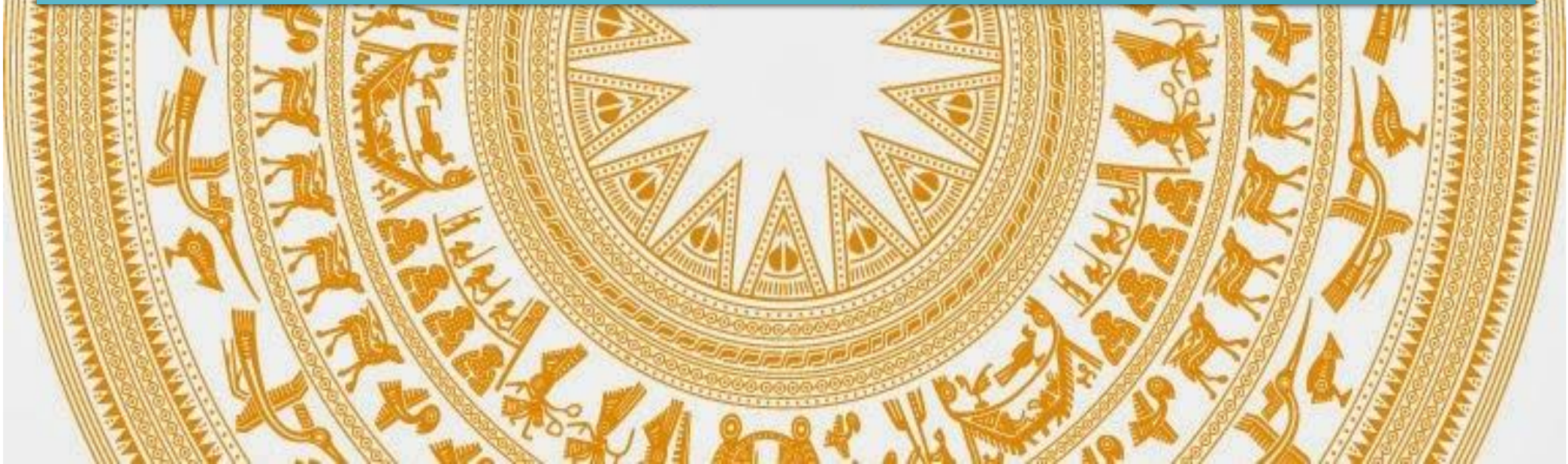
* Đối với thực hiện quyền hành pháp:

- *Thứ nhất*, Chính phủ và các bộ cần coi trọng hơn nữa công tác xây dựng chính sách, pháp luật để tổ chức triển khai thi hành Luật
- Cải thiện chất lượng khâu đánh giá tác động của chính sách; Tăng cường nghiên cứu dự báo;
- Khắc phục tình trạng chồng chéo, thiếu thống nhất giữa các chính sách ngay trong một lĩnh vực hoặc giữa các văn bản quy phạm pháp luật;
- Khắc phục triệt để tình trạng chậm ban hành văn bản quy định chi tiết khi luật có hiệu lực.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền hành pháp:

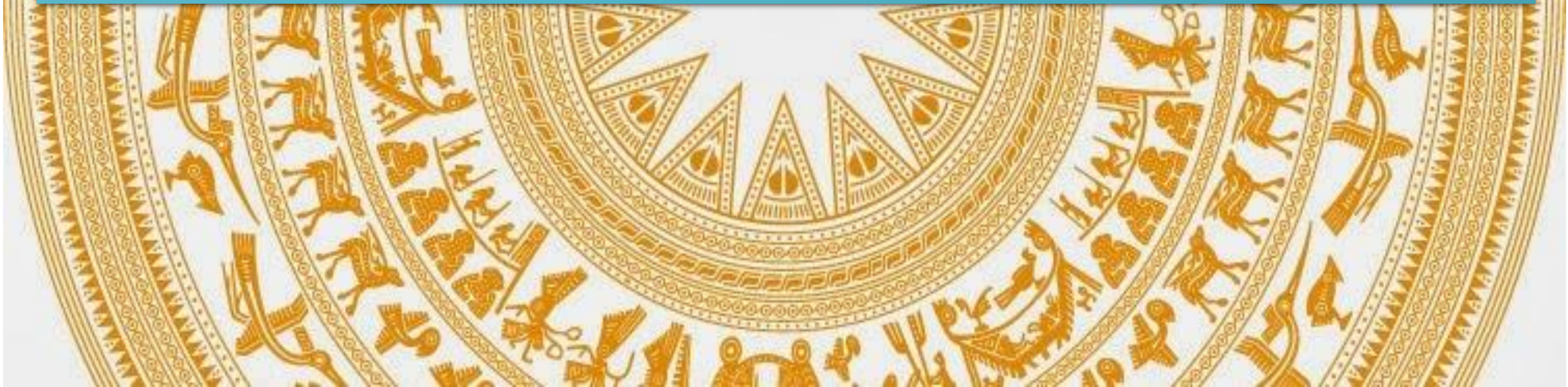
- *Thứ hai*, nghiên cứu để hoàn thiện cơ chế kiểm soát từ cơ quan thực hiện quyền hành pháp (Chính phủ) đối với các hoạt động của Quốc hội.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền hành pháp:

- *Thứ ba*, nghiên cứu mở rộng vai trò của Chính phủ trong việc bảo đảm tính thống nhất, thông suốt của nền hành chính quốc gia, bao gồm cả các hoạt động hành chính của cơ quan lập pháp và hoạt động hành chính của hệ thống Tòa án nhân dân.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền hành pháp:

- *Thứ tư*, nghiên cứu đề từng bước chuyển hoạt động giải quyết khiếu nại và việc xử phạt vi phạm hành chính đối với các vi phạm pháp luật chịu mức chế tài cao cho hệ thống TAND thực hiện.
- Các cơ quan hành chính nhà nước chỉ đóng vai trò là cơ quan phát hiện và đề nghị tòa án xem xét, xử lý.

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 1. Cần mở rộng thẩm quyền của Tòa án trong xét xử các loại vi phạm, tranh chấp.
- TAND cần được trao thẩm quyền giải quyết mọi khiếu kiện hành chính (bao gồm cả việc khiếu kiện đối với việc ban hành văn bản quy phạm pháp luật dưới luật) và xử lý các vi phạm hành chính có mức phạt lớn hoặc tính cưỡng chế cao

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 2. Bổ sung quy định về thẩm quyền của từng cơ quan tiến hành tố tụng, mối quan hệ giữa các cơ quan tiến hành tố tụng và giữa các cấp tố tụng nhằm bảo đảm hiệu lực, hiệu quả hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, tăng cường trách nhiệm của các cơ quan tiến hành tố tụng trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử.
- Sửa đổi, bổ sung các quy định nhằm mở rộng tối đa tính tranh tụng của phiên toà sơ thẩm, lấy kết quả tranh tụng tại phiên toà làm căn cứ quan trọng để phán quyết bản án. Phân định trách nhiệm xét hỏi tại phiên toà cho phù hợp với chức năng tố tụng của chủ thể

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

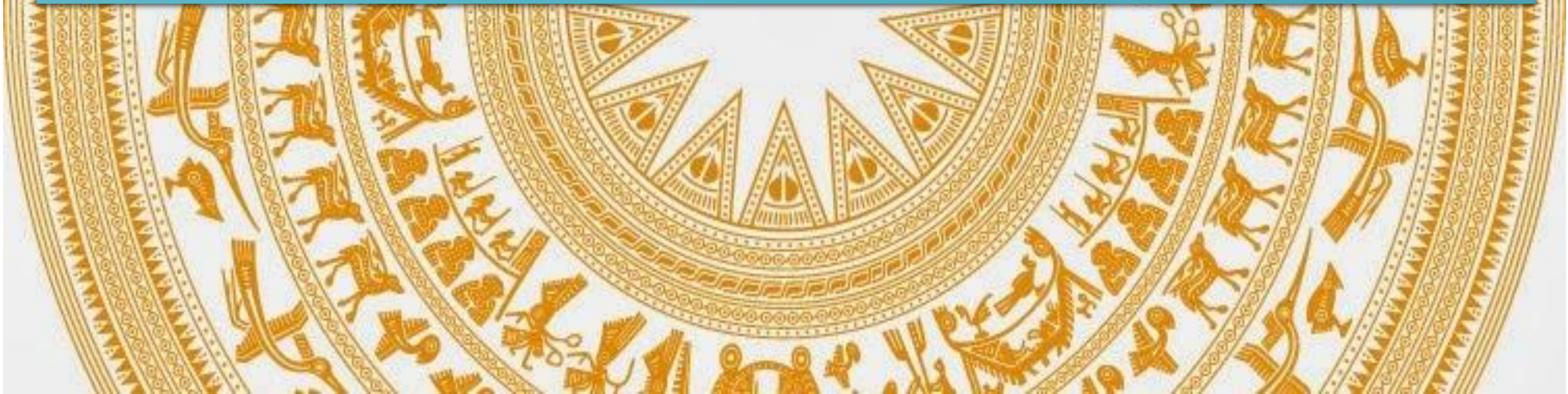
* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 3. Hoàn thiện quy định của pháp luật để vừa bảo đảm yêu cầu kiểm soát vừa bảo đảm tính độc lập xét xử của Tòa án: Phải khẳng định rằng độc lập tư pháp là yêu cầu quan trọng của Nhà nước pháp quyền. Không có tư pháp độc lập thì không thể có Nhà nước pháp quyền. Quy định cụ thể giới hạn của các hình thức giám sát đối với việc thực hiện quyền tư pháp sao cho vừa kiểm soát được việc thực hiện quyền tư pháp lại vừa bảo đảm được độc lập tư pháp

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 4. Hoàn thiện quy định về vai trò của Chủ tịch nước trong kiểm soát quyền tư pháp: Cần tiếp tục hoàn thiện quy định để tăng cường vai trò của Chủ tịch nước trong việc kiểm soát cơ quan thực hiện quyền tư pháp

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 5. Hội đồng Tư pháp quốc gia: Hội đồng này do Quốc hội thành lập, có chức năng xem xét các vấn đề liên quan đến tổ chức và hoạt động của các TAND để trình Chủ tịch nước xem xét quyết định hoặc trình Quốc hội, UBTWQH quyết định.
- Nhiệm vụ của Hội đồng Tư pháp quốc gia: chiến lược, quy hoạch phát triển tòa án nhân dân; chương trình đào tạo, xem xét tiêu chuẩn và xét bổ nhiệm thẩm phán; việc đề bạt, bổ nhiệm chánh án các tòa án; việc khen thưởng, kỷ luật thẩm phán, hội thẩm.
- Hội đồng tư pháp quốc gia tổ chức và hoạt động theo pháp luật, không thuộc hệ thống cơ quan lập pháp, hành pháp hay tư pháp

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 6. Thành lập Toà án sơ thẩm khu vực hoặc Toà án ở cụm huyện:
Cần kiên trì thực hiện yêu cầu thành lập Toà án sơ thẩm khu vực đã được đề ra trước đây.
- Vì chỉ có thành lập Toà án sơ thẩm khu vực mới giải quyết được nhiều vấn đề trong tổ chức và hoạt động của Toà án ở huyện hiện nay

3. Ý kiến GS.TS. Phan Trung Lý

* Đối với thực hiện quyền tư pháp:

- 7. Cần xác định rõ vị trí, vai trò của Viện KSND.
- Cần thay đổi quy định về vai trò của Viện KSND trong việc thực hiện kiểm sát hoạt động xét xử cả trong lĩnh vực hình sự và dân sự.
- Để bảo đảm quyền tự định đoạt của các bên đương sự trong tố tụng dân sự cần bỏ quy định thẩm quyền của kiểm sát viên phát biểu ý kiến về việc giải quyết vụ án (Điều 262 BLTTDS2015), thẩm quyền kháng nghị của Viện KSND đối với các phán quyết sơ thẩm nếu các đương sự trong vụ việc không thực hiện quyền kháng cáo (Điều 278 BLTTDS2015)

4. Mời Quý Thầy Cô thảo luận vấn đề!